

H O T Ă R Î R E

pentru aprobarea Declarației Parlamentului Republicii Moldova cu prilejul marcării Zilei Nistrului

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art. 1. – Se aprobă Declarația Parlamentului Republicii Moldova cu prilejul marcării Zilei Nistrului (se anexează).

Art. 2. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ANDRIAN CANDU

**Chișinău, 26 mai 2017.
Nr. 91.**

DECLARAȚIA

Parlamentului Republicii Moldova cu prilejul marcării Zilei Nistrului

În fiecare an, în ultima zi de duminică a lunii mai, conform Hotărîrii Parlamentului nr. 116/2008, în Republica Moldova este marcată Ziua Nistrului.

Fluviul Nistru este principala arteră acvatică a Republicii Moldova, artera vieții țării noastre. Pe fundalul resurselor acvatice mai mult decît modeste ale statului, anume râul Nistru alimentează cu apă potabilă circa 80% din populația Republicii Moldova și 99% din populația municipiului Chișinău. Apele Nistrului au o importanță socială, istorico-culturală, dar și un rol vital în asigurarea necesității agriculturii, industriei, în menținerea balanței ecologice și, în general, în dezvoltarea durabilă a țării.

Rîul Nistru izvorăște din Carpații ucraineni, curgînd 700 km pe teritoriul Ucrainei, iar 657 km – pe teritoriul Republicii Moldova, avînd astfel și o importanță transfrontalieră, fapt confirmat și prin Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontaliere și a lacurilor internaționale (Helsinki, 1992).

De asemenea, acest fluviu constituie un patrimoniu natural unic, caracterizat prin prezența unei bogate biodiversități, care determină existența unor zone umede de importanță internațională, protejate de legislația națională și instrumentele internaționale, inclusiv de Convenția asupra zonelor umede de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice (Ramsar, 1971), precum și starea ecosistemului Mării Negre.

Fiind cel mai frumos și important rîu al Moldovei, actualmente acest obiectiv acvatic se confruntă cu cele mai grele timpuri și este supus unor pericole fără precedent. Și anume se atestă degradarea regimului hidrologic, hidrochimic și hidrobiologic, micșorarea capacității de autoepurare a fluviului (*cu 80% în ultimii 3 ani*), dispariția mai multor specii valoroase de pești (*cleanul, scobarul, bibanul, somnul, mreana, morunașul etc.*), fapte constatate de către specialiști și experți în materie din cadrul Academiei de Științe a Moldovei, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale de mediu în cadrul audierilor publice organizate de către Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice la 7 iunie 2016.

Toate acestea sînt cauzate de activitatea nehibzuită a omului, inclusiv de poluarea apelor, defrișarea pădurilor, stocarea neautorizată a deșeurilor, activitatea industrială, în special extragerea nisipului și prundișului (filtru natural) din albia rîului, construcția necontrolată de baraje și lacuri de acumulare.

Printre cauzele ce au influențat extrem de negativ starea de lucruri în această problemă, de asemenea, s-a evidențiat și impactul în urma activității Centralei

Hidroelectrice din Novodnistrovsk, care se află pe teritoriul Ucrainei, afectând deosebit de grav starea ecologică a ecosistemului fluviului. Situația din ultimii ani demonstrează deficitul crescând de apă în râul Nistru din cauza funcționării nodului hidraulic ucrainean. În primăvara și vara 2016, nivelul apei pe Nistru a atins cifre critice, constituind doar 30% din normă și condiționând astfel pericolul în aprovizionarea Chișinăului cu apă.

Parlamentul exprimă o îngrijorare profundă față de intențiile Kievului privind instalarea și punerea în funcțiune a noilor turbine și extinderea Centralei Hidroelectrice Novodnistrovsk, precum și construcția cascadei de 6 hidrocentrale pe Nistru în regiunea Ternopol, Ivano-Frankovsk și Cernăuți. Potrivit experților din domeniu, inclusiv celor din Ucraina, aceste proiecte ar putea spori activitatea seismică în regiune, riscul de eroziune și alunecări de teren, ar putea înrăutăți calitatea apei și perturba funcționarea ecosistemului Nistrului Mediu și Inferior, precum și al deltei, și, în consecință, ar avea un impact negativ asupra ecosistemului Mării Negre și ar putea crea dificultăți semnificative în alimentația cu apă a Republicii Moldova.

Parlamentul salută și susține eforturile Guvernului Republicii Moldova întreprinse în ultima perioadă de timp în vederea intensificării contactelor interguvernamentale în scopul aprobării de către partea ucraineană a Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind colaborarea în domeniul protecției și dezvoltării durabile a bazinului râului Nistru, semnat la Roma la 29 noiembrie 2012 și aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 42/2013, precum și în scopul reluării negocierilor cu privire la funcționarea Complexului Hidroelectric din Novodnistrovsk în cadrul ședințelor Comisiei mixte interguvernamentale moldo-ucrainene în domeniul colaborării economice și comerciale.

Totodată, Parlamentul încurajează acțiunile executivului referitoare la impunerea părții ucrainene de a respecta prevederile Convenției privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Espoo, 1991) și ale Protocolului privind evaluarea strategică de mediu (Kiev, 2003), precum și cele referitoare la calcularea prejudiciului cauzat mediului și ecosistemului fluviului Nistru.

În același context, Parlamentul consideră necesar de evidențiat că atât Republica Moldova, cât și Ucraina au semnat și au ratificat acordurile de asociere cu Uniunea Europeană, angajându-se cu fermitate să alinieze legislația națională la cea comunitară, în special la Directiva Habitate și Directiva Păsări.

Parlamentul este convins că utilizarea durabilă a resurselor de apă, protecția biotei acvatice, a peisajelor și altor obiective ale bazinului râului Nistru constituie o sarcină comună a ambelor popoare, a tuturor autorităților publice centrale și locale, îndemnând părțile implicate, organele competente, societatea civilă, mediul academic, toți cetățenii Republicii Moldova de a uni și consolida eforturile pentru asigurarea durabilității protejării și exploatării raționale a principalei artere acvatice a Republicii Moldova – fluviul Nistru.